

„BYĆ DOBRYM DLA DRUGIEGO CZŁOWIEKA”.
WSPOMNIENIE O PROFESOR HALINIE WIŚNIEWSKIEJ

4 czerwca 2018 r. odeszła do Pana Halina Wiśniewska, filolog, językoznawca, wybitny dydaktyk, profesor zwyczajny na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Urodziła się 20 października 1931 r. w Zawierciu, w rodzinie Franciszki i Stefana Kozłowskich. Wkrótce rodzina przeniosła się do Gdyni i tam młoda Halina rozpoczęła naukę w szkole podstawowej. Wybuch wojny zastał rodzinę w Dębie, gdzie przetrwali początkowy okres okupacji, przenosząc się później do Tarnobrzega. Tu dokończyła edukację na poziomie pod-

stawowym i średnim, a po uzyskaniu matury w 1950 r. zapisała się na Państwowy Kurs Pedagogiczny w Przemyślu. Po jego ukończeniu w 1951 r. podjęła pracę nauczycielki języka polskiego w młodszych klasach szkoły podstawowej w Przemyślu. W 1957 r. rozpoczęła naukę w Studium Nauczycielskim w Rzeszowie, następnie studiowała w latach 1961–1965 filologię polską w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie, uzyskując stopień magistra 2 września 1965 r.¹

Po studiach otrzymała posadę nauczyciela gramatyki języka polskiego w Technikum Mechaniczno-Elektrycznym, a następnie w Studium Nauczycielskim w Przemyślu, przygotowując w tym czasie rozprawę doktorską na temat języka przemyskich ksiąg cechowych.

W 1972 r., wraz z mężem Stanisławem i dwojgiem dzieci przeniosła się do Lublina, gdzie otrzymała etat wykładowcy w Wyższym Studium

¹ Archiwum Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Akta osobowe, sygn. K 13181, K 47/54, K 70/39.

Nauczycielskim Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej. Po upływie jednego roku została przeniesiona do Instytutu Filologii Polskiej na Wydziale Humanistycznym UMCS z zachowaniem dotychczasowego stanowiska. Tytuł doktora w WSP w Krakowie uzyskała 28 lutego 1973 r. na podstawie pracy o języku przemyskich ksiąg cechowych napisanej pod kierunkiem prof. Stanisława Jodłowskiego. Już jako doktor nauk humanistycznych została zatrudniona w Zakładzie Metodyki Nauczania Języka Polskiego i Literatury Polskiej na etacie adiunkta.

Rozprawę habilitacyjną „Stylistyczne i socjalne odmiany polszczyzny lublinian w XVII wieku” przygotowała w oparciu o materiały źródłowe z Archiwum Państwowego w Lublinie. W obszernym studium przeanalizowała i porównała trzy odmiany polszczyzny lubelskiej w XVII wieku: polszczyznę potoczną, urzędową oraz literacką. Recenzenci: prof. dr Stanisław Jodłowski, prof. dr hab. Leszek Muszyński oraz prof. dr hab. Teresa Skubalanka wysoko ocenili zarówno dotychczasowy dorobek naukowy jak i przedłożoną rozprawę habilitacyjną. W 1978 r., po pomyślnym zakończeniu procedury habilitacyjnej, została zatrudniona na etacie docenta i powierzono jej ponadto kierownictwo Zakładu Metodyki, w którym dotychczas pracowała. Na stanowisku tym pozostała aż do 2001 r., czyli do momentu przejścia na emeryturę. W 1989 r. uzyskała stanowisko profesora nadzwyczajnego, cztery lata później – zwyczajnego.

Dwukrotnie, w latach 1978–1981 oraz 1987–1993 pełniła funkcję prodziekana Wydziału Humanistycznego; była przewodniczącą Wojewódzkiej Olimpiady Polonistycznej (1980–1987), członkiem Komitetu Redakcyjnego *Słownika języka polskiego XVII i 1. połowy XVIII wieku*, Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli, Komisji Dydaktycznej Rady Języka Polskiego przy Komitecie Językoznawstwa Polskiej Akademii Nauk, Zespołu Kierunkowego Filologii Polskiej Centralnego Ośrodka Metodycznego Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne Profesor Haliny Wiśniewskiej zostały dostrzeżone i nagrodzone m. in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, medalami: Komisji Edukacji Narodowej, Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyśle i Zamojskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, 700-lecia Miasta Lublina, nagrodami Ministra i Rektora UMCS. Wypromowała ponad 330 magistrów filologii polskiej oraz kilku doktorów.

Zainteresowania naukowe Pani Profesor skupiały się głównie na epoce renesansu, baroku i oświecenia, którym poświęciła studia monograficzne, artykuły i szkice. Wiele z opracowań dotyczyło Przemyśla i należy przywołać niektóre z nich. Były to m. in. *Polszczyzna przemyska*

wieków XVII–XVIII (Wrocław 1975), *Kunszt pisanie po polsku w królewskim Przemyśle XVI–XVIII wiek* (Przemyśl 2010), *Ignacego Krasickiego dubiecka przestrzeń ojczysta. Studium lingwistyczno-kulturowe* (Dubiecko 2011), *Rzemieślnicy i rzemiosło w królewskim Przemyśle (zawodowe słownictwo i frazeologia) XVI–XVIII wiek* (Przemyśl 2015) oraz szereg artykułów opublikowanych w „Roczniku Przemyskim”, m.in. *Leksyka regionalna w pismach Stanisława Orzechowskiego, Nazywanie niewiast w przemyskich księgach ławniczych pierwszej połowy XV wieku, Właściwości gwarowe w XIX-wiecznych księgach cechowych w Przemyśle, Cechy regionalne mowy rzemieślników przemyskich (XVII–XVIII wiek), Kultura językowa mieszczan przemyskich w XVII wieku*.

Współredagowała wiele książek dotyczących polszczyzny regionalnej XVI/XVII wieku, funkcjonalnych odmian języka siedemnastowiecznego oraz metodyki nauczania języka polskiego. Z grupy tych ostatnich warto wymienić: *Schemat w kształceniu literackim i językowym* (Lublin 1986), *Wokół szkoły i nauczyciela* (Lublin 1995), *O języku w sposób żywy i ciekawy. Propozycje lekcji i ćwiczeń gramatycznych* (Kielce 1993), *Humanistyczne ścieżki edukacyjne* (Lublin 2000).

Znawcy problematyki podkreślają wyjątkowy sposób prezentacji treści w publikacjach naukowych, łączący przystępność wykładu z solidnym warsztatem i rozległą wiedzą. Wszystko po to, aby zachęcać potencjalnego czytelnika do lektury książki i pomóc mu w zrozumieniu opisywanych zjawisk, procesów, zdarzeń, zależności społecznych przekształceń na płaszczyźnie językowej. Profesora Halina Wiśniewska uczyniła z języka polskiego klucz do udanego odczytywania historii i trafnych komentarzy odnoszących się do aktualnego dyskursu polonistycznego².

Uczniowie Pani Profesor podkreślają, że była dobrym człowiekiem w myśl zasady wyrażonej przez Marię Dąbrowską, że „jest na świecie jeden zawód – być dobrym dla drugiego człowieka”. Pani Profesor wykonywała ten zawód z pełnym oddaniem.

Doczesne szczątki Profesor Haliny Wiśniewskiej zostały złożone na cmentarzu komunalnym przy ulicy Droga Męczenników Majdanka w Lublinie w obecności Rodziny, przyjaciół i licznie zgromadzonych uczniów.

ANNA ŁOSOWSKA

² M. Karwatowska, L. Tymiakin, *Wspomnienie o Profesor Halinie Wiśniewskiej*, „Wiadomości Uniwersyteckie” 2018, nr 7, s. 30–31.